

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та
науково-педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА
«18» вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

«КОРЕКЦІЙНО - РОЗВИВАЛЬНА»

Факультет психології, історії та соціології
Кафедра психології
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 053 Психологія
Освітня програма Психологія
Курс 3
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Форма навчання денна

Івано-Франківськ 2023/2024 н.р.

Програма розроблена:

1. Танасійчук О.М. – кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології;
2. Крупник І.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології;
3. Тавровецька Н.І. – кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології.

Деканеса факультету

Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри

Олена ТАНАСІЙЧУК

Схвалено науково-методичною радою факультету

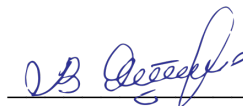
Протокол № 1 від « 30 » серпня 2023 р.

Голова ради

Наталія ТАВРОВЕЦЬКА

Керівниця навчального відділу

Яценко В.Ф.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА «КОРЕКЦІЙНО - РОЗВИВАЛЬНА»

ВСТУП

Під час навчальної практики здобувачам надається можливість повністю усвідомити закономірності та принципи навчання і виховання, опанувати професійні вміння і навички, досвід практичної діяльності, усвідомити науково-теоретичні основи роботи практичного психолога.

Навчальна практика здійснюється на третьому курсі з відривом від навчання протягом **2 тижнів у 6 семестрі**.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Курс	Назва практики	Семестр	Кількість тижнів	Термін проведення
3	Навчальна	6	2	01.02.2024 - 14.02.2024

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

МЕТА ПРАКТИКИ

Ознайомлення із структурою психологічної служби у місті. Ознайомлення з функціями та роботою психологів різних психологічних та соціальних установ і організацій. Формування стійкого інтересу до професії психолога, потреби в педагогічній та психологічній самоосвіті, творчого та дослідницького підходу до професійної діяльності.

Ознайомлення з особливостями роботи практичного психолога, поглиблення і закріплення теоретичних знань, удосконалення навичок організації та виконання професійно-орієнтованих завдань, складовими яких є проведення психологічних досліджень (оцінка особистісних якостей, особливостей інтелектуального та емоційного розвитку, специфіки міжособистісної взаємодії), психокорекційних технік (внесення змін у розвиток окремих психічних процесів, нівелювання особистісної проблематики), вироблення умінь проведення консультативної, просвітницької та профорієнтаційної роботи.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

- наблизити здобувачів до реальних умов майбутньої професійної діяльності;
- ознайомлення з особливостями планування та здійснення професійної діяльності практичного психолога на підприємствах, в громадських і освітніх закладах;
- практичне ознайомлення з роботою фахівців-психологів;

- знайомство з практичною роботою та методиками роботи шкільного психолога;
- вивчити та описати систему роботи психолога закладу, у якому проходить практика;
- окреслення кола конкретних професійних завдань та проблем, що вирішує практичний психолог у своїй діяльності;
- поглиблення, закріплення і удосконалення теоретичних знань, набутих здобувачами при вивченні спеціальних дисциплін з психології;
- оволодіння та закріплення вмінь користуватися методиками наукових досліджень;
- формування професійних якостей особистості психолога;
- вивчення системи роботи психологів психологічних та соціальних служб;
- ознайомлення із системою психологічної корекції, яка застосовується у психологічних та соціальних службах;
- відпрацювати навички таких методів, як спостереження, бесіда та аналіз продуктів діяльності дитини, методу тестів.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Програмні компетентності	Програмні результати
ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову); СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.	ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

	ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
--	--

Кафедра психології, Соціально-психологічна служба ХДУ

Перед початком практики проводиться інструктаж з охорони праці.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ:

Зміст програми навчальної практики та організаційні заходи щодо виконання наведені у таблиці:

ОСНОВНІ ВИДИ РОБІТ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Зміст програми виробничої практики	Види діяльності
Теоретична розробка питання «тема»	1. Оформлення актуальності теми дослідження з урахуванням сучасних джерел та розробок за даною проблематикою. Опрацювання не менше 10 наукових джерел останніх 5 років за темою, їх короткий аналіз у вигляді тез з покликанням на джерело. За результатами опрацювання літератури- виокремлення значущості теми у наш час у формі висновку.
Діагностичний блок «тема»	1. Обґрунтування 5 методів/методик обраної теми (розкрити їх призначення, мету). Здійснити діагностику цих методик на досліджуваному/чи групі. 2. Оформити протоколи діагностики та загальний висновок.
Корекційна програма «тема»	1. Розробка плану психокорекційної програми. Визначення її мети та завдань. Підбір вправ, ігор та технік для кожного заняття. Мінімум 5 занять. 2. Оформити протоколи корекційної роботи та загальний висновок. Представлення скрини та/або фрагменту запису роботи з клієнтом. 3. Самоаналіз проведеного психокорекційного заняття.
Підготовка та оформлення звіту	1. Оформлення звітної документації

Список рекомендованої літератури

1. Афанасьєва Н. Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю : теорія, методологія, практика. Харків : НУЦЗУ, 2017. 315 с.
2. Безпалько О. Спілкуємось та діємо: Навч.-метод. посіб. К.: Навч. книга, 2018. 112 с.

3. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. Київ, 2017. 548 с.
4. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб.. К.: Академвидав, 2011. 464 с.
5. Горностай П. П. Методи групової роботи в системі освіти : методичні рекомендації. К., 2016. 64 с.
6. Крупник І.Р., Блинова О.Є. Соціальна психологія (з практикумом) : Методичні рекомендації до проведення лабораторних занять з курсу «Соціальна психологія (з практикумом)» : посібник для студентів спеціальності 053 Психологія денної та заочної форми навчання. Херсон : Гельветика, 2018. 64 с.
7. Маковська О.А. Психодіагностика професійної придатності : навчально-методичний посібник; Міністерство освіти і науки України, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка. Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2017. 70 с.
8. Моргун В.Ф. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 464 с.
9. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 464 с.
10. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : навч. посіб. К. : Академвидав, 2005. 448 с.
11. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П.П. Горностай, М.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін. ; за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Талком, 2018. 580 с.
12. Психологу для роботи. Діагностичні методики : збірник / [уклад.: М.В. Лемак, В.Ю. Петрище]. Ужгород : Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.
13. Савчин М. Вікова психологія: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2017. 368 с.
14. Скребець В.О. Основи психодіагностики: Навч. посіб. К.: Слово, 2017. 192 с.
15. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. К.: Главник, 2016. 144 с.
16. Шамлян К.М. Проективні методи дослідження особистості : підручник; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. –456 с.
17. Khmil V. V., & Popovych I. S. Philosophical and Psychological Dimensions of Social Expectations of Personality. Anthropological Measurements of Philosophical Research, 2019, 16, 55-65 p.

Інформаційні ресурси

1. Методологія науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.inter-pedagogika.ru>.

2. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки» . – Режим доступу: <http://www.pj.kherson.ua/>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
4. Репозитарій Херсонського державного університету. – Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/>
5. Сайт журналу «Освіта регіону. політологія, психологія, соціальні комунікації». – Режим доступу: <http://www.vmurol.com.ua/index.php?idd=%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%B%D1%83>
6. Сайт журналу «Психологічне консультування». – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072034758/psihologiya/psihologichne_konsultuvannya_ta_korektsiya
7. Сайт журналу «Психологічний часопис» . – Режим доступу: <http://ua.appsyjournal.com/>
8. Сайт журналу «Психологія». – Режим доступу: <https://eknigi.org/psihologija/>
9. Сайт Інституту соціальної та політичної психології НАПН України . – Режим доступу: <http://ispp.org.ua/biblioteka.htm>
10. Сайт Національної академії педагогічних наук України . – Режим доступу: <http://naps.gov.ua/>
11. Херсонська віртуальна бібліотека ХДУ. – Режим доступу: <http://dls.ksu.kherson.ua/dls/Library/Catalog.aspx>
12. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/law/2235/>
13. Пометун О.І. Запровадження компетентнісного підходу – перспективний напрям розвитку сучасної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnyk.Oiatp.org.ua> .
14. Болонський глосарій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bologna.owwz.de/glossar.html>
15. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА. Перелік документів, наказів, листів, які необхідно знати та використовувати в своїй роботі практичному психологу. – Режим доступу: http://school-9.at.ua/psixolog/norm-pravov_baza.pdf
16. Нормативно-правова база. Психологічний супровід та соціально-педагогічна робота. Лист МОН від 16.07.2021 № 1/9-363 “Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти у 2021/2022 н. р.” . – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvno-pravova-baza/>
17. Hudimova, A., Popovych, I., Baidyk, V., Buriak, O., & Kechyk, O. The impact of social media on young webusers’ psychological well-being during the COVID-19 pandemic progression. Revista Amazonia Investiga, 2021. Vol: 10(39), 50– 61. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.39.03.5>

Popovych, I., Blynova, O., Zhuravlova, A., Toba, M., Tkach, T., Zavatska, N. Optimization of development and psychocorrection of social expectations of students of foreign philology. Revista Inclusiones, 2020. 7(SI). P. 23–38. <http://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1657>

Методичні рекомендації

Після настановної конференції здобувачі від університетського керівника практики отримують скерування. Здобувачі ознайомлюються з планом практики та знайомляться з базою практики. Перед проведенням психодіагностики підбір методик дослідження обов'язково узгоджується з керівником практики. Опрацьований емпіричний матеріал повинен бути представлений у вигляді таблиць, придатних для подальшого математико-статистичного опрацювання, яке повинно включати порівняльний та кореляційний аналіз.

Здобувачі-практиканти повинні представити також якісний аналіз отриманих даних та їх психологічну інтерпретацію.

Питання до заліку

1. Психодіагностика, її значення, завдання.
2. Диференційна психометрика. Психодіагностичний метод.
3. Психодіагностичні ситуації.
4. Психологічний діагноз.
5. Професійні та особистісні вимоги до практичного психолога.
6. Визначення тестів. Класифікація тестів.
7. Психологічні основи побудови тесту. Основні етапи розробки первинної форми тесту.
8. Стандартизація діагностичної методики.
9. Поняття шкали в психології. Шкалування. Класифікація шкал.
10. Основні типи завдань в тесті. Правила формулювання тестових завдань.
11. Поняття репрезентативної вибірки досліджуваних. Процедура відбору досліджуваних. Критерії відбору.
12. Умови та процедура проведення тестів.
13. Надійність тесту. Методи визначення надійності тесту. Метод ретестування.
14. Методи визначення надійності тесту. Тестування паралельною формою.
15. Методи визначення надійності тесту. Метод розподілу тесту на частини.
16. Контроль валідності тестів. Основні види валідності.
17. Валідація. Валідність змісту.
18. Функції та значення тестових норм. Види тестових норм.
19. Поняття про мотивацію. Психодіагностика мотивації.
20. Діагностика інтелекту. Методи діагностики рівня загального інтелектуального розвитку. Принципи побудови інтелектуальних тестів.

21. Діагностика мотиваційно-ціннісної сфери.
22. Методи діагностики самооцінки.
23. Методи психологічної діагностики міжособистісних відносин.
24. Проективні методи, їх особливості та використання у практиці.
25. Класифікація проективних методик.
26. Методи діагностики емоційної сфери особистості.
27. Методи вимірювання особистісних якостей. Багатомірні особистісні опитувальники.
28. Методи психологічної діагностики особливостей темпераменту.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формою контролю ступеню набуття практичних навичок з практики є залік. Умовою допуску здобувача до підсумкового заліку є виконання програми практики:

- наявності позитивних оцінок з поточного контролю;
- наявність самозвіту про результати проходження тренінгів;
- представлення оформленого «Завдання-звіту».

Під час практики оцінюється виконання індивідуального завдання, оформленого відповідним чином.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ:

Звіт з практики повинен містити зміст самостійно виконаних здобувачем робіт під час проходження практики і захищається здобувачем шляхом співбесіди з керівником практики.

Підведення підсумків практики:

По закінченню практики у здобувача приймається залік. На підсумковій конференції з пройденої практики обговорюються її результати, а здобувачі висловлюють свої враження та побажання. На конференції присутні всі здобувачі-практиканти та їх керівники від університету.

Критерії оцінювання:

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д) п.3.2.5 Положення про проведення практики; «Положення про проведення практики студентів Херсонського державного університету» (наказ ХДУ від 02.06.2017 № 337-Д) (Додаток 15)

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>

розроблено критерії оцінювання виробничої практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Психодіагностична робота	1	50	50
Характеристика документації практичного психолога бази практики	1	40	40

Звіт про проведення практики	1	10	10
Всього:			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності за кожним із запланованих видів робіт здійснюється у відповідності до таких критеріїв:

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Психодіагностична робота	50	Роботу виконано в подано вчасно. Психодіагностичну роботу виконано у повному обсязі, розглянуто всебічно ситуацію за запитом організації, визначено психологічну проблему, підібрано адекватні для її вирішення психодіагностичні методики. Методики оброблено за допомогою ключа, узагальнення та інтерпретація отриманих даних має комплексний характер. Рекомендації за запитом складено відповідно до вимог.
	20-49	Роботу виконано і подано вчасно. Психодіагностичну роботу виконано, проте ситуацію розглянуто обмежено, не враховано всі можливі джерела інформації. Визначено психологічну проблему, психодіагностичні методики є адекватними до проблеми. Системність охоплення всієї проблеми при її узагальненні є неповною.
	1-19	Роботу виконано і подано вчасно. Психодіагностичну ситуацію розглянуто частково, багато аспектів можливих її проявів не враховано, Узагальнення результатів за кожною психодіагностичною методикою не проведено, кожную методику подано окремо, не встановлено взаємозв'язки між ними. Рекомендації відсутні.
	0	Завдання не виконано у визначений викладачем термін.
Характеристика основних видів роботи та документації практичного психолога бази практики	40	Роботу виконано і подано вчасно. Проаналізовані всі види документації психолога на базі проведення практики, зокрема, види та форми роботи психолога: психодіагностичної, психокорекційної, психопрофілактичної, просвітницької, консультативної тощо. Здобувач демонструє обізнаність у загальних принципах, наукових підходах, правилах побудови різних видах роботи психолога.
	20-29	Роботу виконано і подано вчасно. Проаналізовано види документації психолога на базі проведення практики, зокрема, види та форми роботи психолога: психодіагностичної, психокорекційної, психопрофілактичної, просвітницької, консультативної тощо, проте, їх описання та представлення не має системного характеру.

	1-19	Роботу виконано і подано вчасно, проаналізовано види документації психолога на базі проведення практики, зокрема, види та форми роботи психолога: психодіагностичної, психокрекційної, психопрофілактичної, просвітницької, консультативної тощо, проте, їх описання має фрагментарний характер, що свідчить про низький рівень розуміння сутності роботи психолога-практика.
	0	Завдання не виконано у визначений викладачем термін
Звіт про проведення практики	10	Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення, мовно-стилістичну досконалість. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	5	Роботу виконано і подано вчасно; виклад має логічний і послідовний характер, однак у тексті наявні певні неточності чи мовно-стилістичні недоліки. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	0	Роботу не виконано у визначений викладачем термін.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано